

TURLI FANLARGA OID BO‘LGAN TERMINLARNING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI

Ismanova Odinaxon Urumbayevna
ADCHTI Nemis tili nazariyasi va
amaliyoti kafedrasida doktoranti
Ismanovaodinaxon2@gmail.com
998999036993

Annotatsiya: Ushbu maqolada terminlar, ularning turmush tarzimidagi ro‘li va ahamiyati, kelajakdagi vazifalari haqida gap ketadi.

Kalit so‘zlar: terminologiya, nemis tili, tarjima, matematika-fizika, yolg‘on atamalar.

Abstract: This article talks about terms, their role and importance in our lifestyle, and future tasks.

Key words: terminology, German language, translation, mathematics and physics, false terms.

So‘nggi o‘n yilliklarda atamalarning katta qismi umumiy lug‘atga kira boshladi; olimlarning tadqiqotlariga ko‘ra, yangi so‘zlarning 90% dan ortig‘i maxsus lug‘atdir. Bu shuni ko‘rsatadiki, har qanday kasb sirlari ushbu mutaxassislik terminologiyasining asosidir. Bu mutaxassisni raqobatbardosh qiladigan ilmiy bilim va amaliy ko‘nikmalarni o‘zlashtirishga hissa qo‘shadigan terminologik savodxonlik.

Ma‘lumki, ko‘pchilik uchun chet tillarni o‘rganish o‘rta maktab doirasi bilan cheklangan, filologik bo‘lmagan ta‘lim muassasalarida nemis tili umuman o‘rganilmaydi yoki o‘rganish kerakli darajada emas. Kerakli texnik bilimlarga ega bo‘lgan, ammo so‘z boyligi kam bo‘lgan, aniq ma‘lumotlarni uzatish uchun tegishli atamalarni tanlay olmaydigan, ishbilarmonlik hujjatlarini qanday qilib to‘g‘ri tuzishni bilmaydigan, ilmiy muzokaralarda til qiyinchiliklarini boshdan kechirayotgan, ishchi guruh oldida nutq so‘zlagan universitet bitiruvchisi va ishbilarmonlik yozishmalari, jiddiy til (terminologik) tayyorgarlikdan o‘tgan hamkasblari oldida yutqazadi. Tilni past darajada o‘qitish uning vazifalarini bajarishi uchun katta muammo hisoblanadi [1,27].

Pedagogika universiteti bitiruvchilari yanada jiddiy terminologik tayyorgarlikdan o‘tishlari kerak, chunki ularning oldida maktab o‘quvchilariga mustaqil ravishda bilim olish, ma‘lumotlarni qayta ishlash va saqlashni o‘rgatish muhim vazifadir. Zamonaviylik kelajakda jamiyatning strategik salohiyati axborot va ilmiy bilimlardan iborat bo‘lishini isbotlaydi.

Shunday qilib, fan tilini takomillashtirish, ilmiy terminologiyani birlashtirish va standartlashtirish, ma‘lumotlarni tuzatish, saqlash va uzatish usullarini optimallashtirish, tildan foydalanish bilan bog‘liq insonning intellektual qobiliyatlarini optimallashtirish nafaqat amaliy tilshunoslikning, balki barcha bilim sohalarining vazifasidir.

Hozirgi vaqtda ko‘pgina bilim sohalarida ingliz, nemis va boshqa tillarning maxsus lug‘ati zamonaviy fan darajasi va amaliyot talablariga javob beradigan tartibli tizimda emas. Ko‘pincha atamalarning omonimiyasi, turli xil ilmiy maktablar va yo‘nalishlar vakillari tomonidan atamalarni turlicha talqin qilish, sinonimiya, atamalar shakllarining o‘zboshimchalik bilan o‘zgarishi, ko‘plab tushunchalarning noaniq ta‘rifi, chet tilidagi atamalarning asossiz kiritilishi, motivatsiyasiz va yolg‘on yo‘naltirilgan atamalarning tarqalishi kabi hodisalar mavjud. Terminologiyalarni takomillashtirishga katta to‘siq ilmiy asoslangan umumiy printsiplarning yo‘qligi va ko‘pgina bilim sohalarida atamalarni shakllantirishning o‘ziga xos maqbul modellari yetishmasligidadir[2.43].

Fizika va matematikaning kam o‘rganilgan sohalarining rivojlanishi (zarralar darajasida materiya haqidagi bilimlar, Koinot evolyutsiyasi; yadro va qattiq jismlar fizikasi, plazma fizikasi; rasmiylashtirilgan matematik tilni rivojlantirish masalalari) tushunchalarni belgilash uchun yangi

atamalarning paydo bo'lishiga yordam beradi. Va bu, o'z navbatida, tilshunoslardan fizika va matematikaning qat'iy ishlab chiqilgan, birlashtirilgan ilmiy atamalar tizimini talab qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Янь Ланьлань. Терминология живописи в русском языке (структурный и функциональный аспекты). диссерт
2. Коровушкина Елена Владиславовна. Развитие кредитно-финансовой терминологии в русском языке второй половины XIX - начала XX века : семасиологический и системно-структурный аспекты-диссерт, работа
3. Urunbayevna, I.O. (2024). Tarjiamada leksik sinonimlarning o'ziga xos kategoriyalari. Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 17(1), 182-184.
4. Urunbayevna, I.O. (2024). Tushuncha va so'zning o'zaro mansublik munosabati. Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 17(1), 160–163.
5. Urunbayevna, I.O. (2024). So'zning leksik ma'nosi va matnda leksik qo'llanilishi. Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 17(1), 164–168.
6. Ismanova, O. (2023). Nemis va o'zbek tillar kesimida tarjimonning tarjimada leksik sinonimlardan tanlab foydalanish uslublari. Центральноазиатский журнал образования и инноваций, 2(11 Part 2), 157–160.
7. Urunbayevna, M. O. (2024). Aforizmlar va hikmatli so'zlar mazmun va mohiyati. Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 18(5), 188–190.
8. Odinoxon, I. (2023). Turli tizimli tillarda tarjimon mahorati. Universal journal of social sciences, philosophy and culture, 1(4), 27–32.
9. Urunbayevna, M. O. (2024). FRAZEOLOGIK TUSHUNCHALAR VA ULARNING TILIMIZDA QO 'LLANISHI. Journal of new century innovations, 50(2), 19-21.